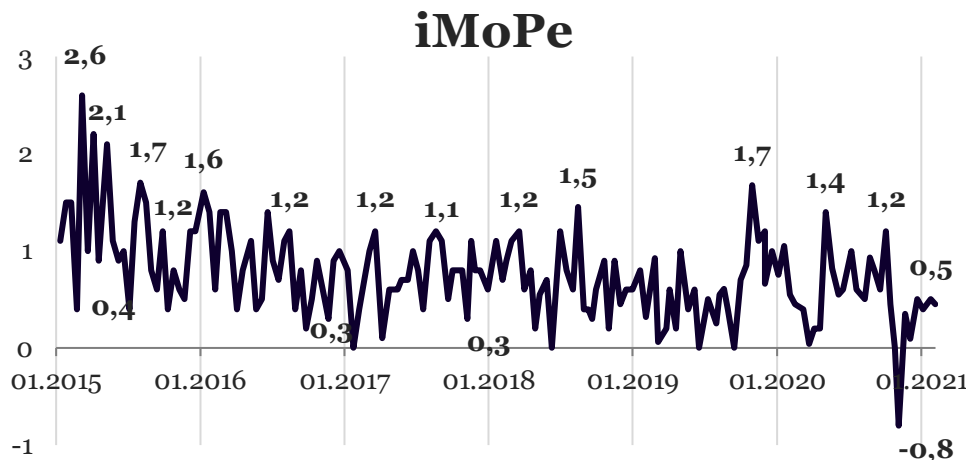

iMoRe №152. Закон про електронні комунікації та зміни у закупівлях газу

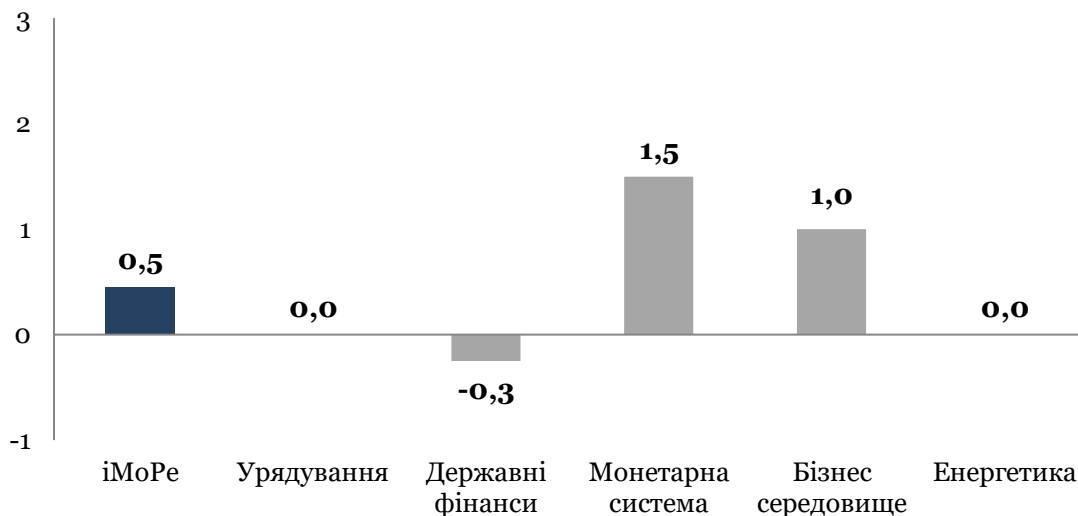
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) становить +0,5 бала за період з 11 по 24 січня 2021 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс також дорівнював +0,5 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Закон про електронні комунікації, +3,0 бала

Існуючі норми, які регулювали сферу телекомунікацій вже не відповідали сучасним тенденціям розвитку технологій. Це стримувало розвиток галузі. Щоб вирішити ці проблеми був прийнятий закон [1089-IX](#).

Закон суттєво спрощує процедури ліцензування. Раніше компанії могли отримати ліцензію, яка необхідна для надання послуг зв'язку, лише для конкретної частоти (2G, 4G, тощо). Якщо компанія запроваджує більш сучасну технологію, потрібно отримувати додаткову ліцензію. Після введення в дію закону буде діяти єдина ліцензія незалежно від технології, яку використовує оператор зв'язку.

Закон також посилює спроможність регулятора - Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Регулятор буде уповноважений робити географічний нагляд за операторами. Це дозволить створити карту, в якій буде видно, як покриті зв'язком усі регіони країни. Також регулятор буде повинен створити електронну платформу для спрощення процедур взаємодії з операторами зв'язку.

Крім того, закон уповноважує регулятора для створення дієвого захисту прав споживачів. Комісія уповноважена розробити порядок для позасудового розгляду скарг абонентів, зокрема у разі, коли оператор не забезпечує швидкість, яка вказана в угоді.

Коментар

«Закон імплементує в Україні найновіше галузеве законодавство, яке поки що не встигли імплементувати навіть у деяких країнах ЄС. Закон набуде чинності з 1 січня 2022 року. Щоби він повноцінно запрацював, до цього часу важливо завершити роботу з [оновлення](#) низки законодавчих актів. Зокрема, необхідно ухвалити законопроект [№4066](#) про галузевого регулятора, спрямований на забезпечення його незалежності та регуляторної спроможності. Наразі цей проект закону очікує на розгляд у першому читанні. Також потрібні зміни до Податкового кодексу щодо механізмів розрахунку рентної плати за частоти, слід привести у відповідність чинні НПА уряду й інших органів виконавчої влади».

Ігор Самоходський, керівник сектору “IT&Телеком” BRDO

2. Закон про вилучення газу з-під дії закону про публічні закупівлі, -0,3 бала

[Закон 1021-IX](#) передбачає, що будь-які суб'єкти ринку природного газу, можуть закуповувати природний газ не через електронну систему закупівель Прозорро, а на

спеціалізованих товарних біржах, які відповідають вимогам кодексу газотранспортної системи.

Ця норма є суперечливою, що показали оцінки експертів iMoRe. З одного боку, ці зміни позитивно впливають на розвиток енергетичного сектору та дозволяють учасникам ринку газу, зокрема системним операторам, ефективно врегулювати свої поточні небаланси. Це також сприятиме розвитку товарних бірж, ціноутворенню на них та збільшенню конкуренції. Разом з тим, ця норма може негативно позначитися на процедурах закупівель бюджетними установами (школами, лікарнями тощо) та державними підприємствами. При таких закупівлях є ризик, що ціни будуть завищеними.

Коментарі

«Зміни дозволяють здійснювати купівлю/продаж короткострокових стандартизованих продуктів (поставка газу протягом доби або на наступну добу) на відповідних біржових майданчиках, не застосовуючи при цьому вимоги закону "Про публічні закупівлі".

Це дозволить учасникам ринку - передусім системним операторам (ГТС, сховища та газорозподільні системи) - ефективно врегулювати свої поточні небаланси.

У разі повної реалізації цього задуму, який включає створення товарних бірж із сучасними кліринговими і торговими системами, зросте ліквідність та ділова активність на ринку газу, що сприятиме інтеграції (market coupling) з європейськими ринками та позитивно вплине на конкуренцію. Розвиток торгівлі на спотовому ринку із прозорим формуванням ціни дозволить створити власний індекс (бенчмарк), зробивши його основним орієнтиром для українського ринку. Крім того, "функція" балансування по суті перейде від оператора ГТС до ринку, що частково зніме проблему накопичення боргів та розрахунків за небаланси».

Роман Ніцович, Діксі груп

«Закон логічний та виправданий, оскільки дозволяє операторам здійснювати закупівлі газу на біржі. Прийняття закону спрощує операції з купівлі-продажу газу між оператором газотранспортної системи та замовником послуг транспортування обсягом добового небалансу, допущеного таким замовником».

Антон Зоркін, керівник сектору "Енергетика" BRDO

«Встановлюється, що дія Закону України "Про публічні закупівлі" (далі – Закон про закупівлі) не поширюється на закупівлю природного газу у випадках, коли закупівля здійснюється:

- 1. Суб'єктами ринку природного газу, визначеними [Законом України "Про ринок природного газу"](#), на товарних біржах, діяльність яких регулюється законом, що визначає правові умови створення та функціонування (діяльності)*

- товарних бірж, та які відповідають вимогам кодексу газотранспортної системи";
2. Оператором газотранспортної системи у замовника послуг транспортування в обсязі допущеного таким замовником позитивного добового небалансу;
  3. Замовником послуг транспортування в оператора газотранспортної системи в обсязі допущеного замовником негативного добового небалансу;
  4. Оператором газотранспортної системи, оператором газосховищ та операторами газорозподільних систем для забезпечення власної господарської діяльності (у тому числі для власних виробничо-технічних потреб, покриття витрат та виробничо-технологічних витрат, вчинення балансуючих дій) відповідно до [Закону України](#) "Про ринок природного газу", кодексу газотранспортної системи, кодексу газосховищ та кодексу газорозподільних систем, за умови що такі закупівлі здійснюються на товарних біржах, діяльність яких регулюється законом, що визначає правові умови створення та функціонування (діяльності) товарних бірж, та які відповідають вимогам кодексу газотранспортної системи.

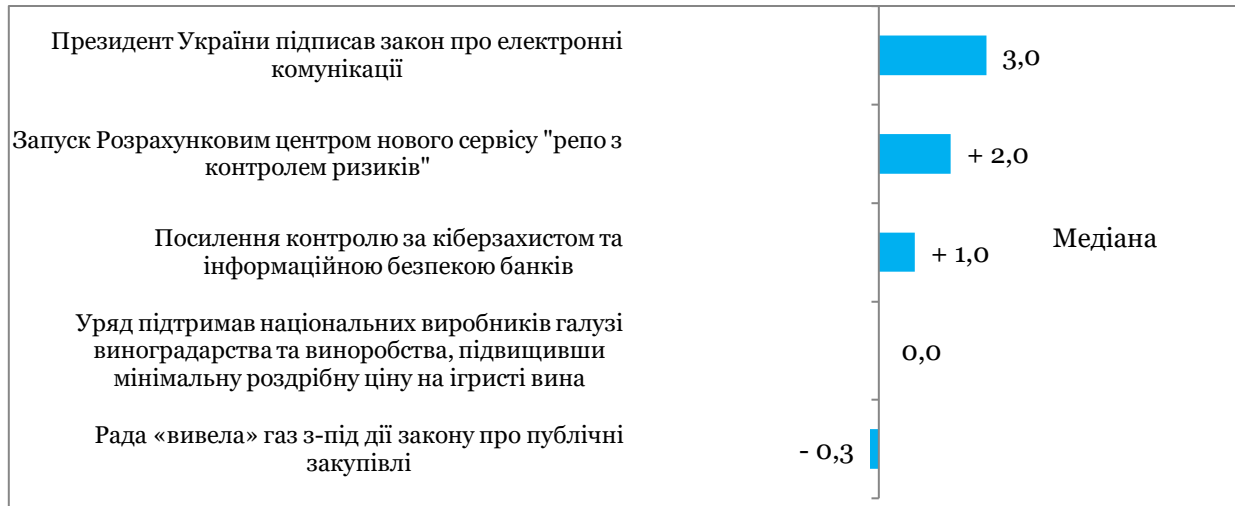
Переважає більшість з них дублює існуючі положення в Законі про закупівлі. Норми 2-4, не розширюють перелік виключень з під дії Закону про закупівлі, а лише уточнюють та конкретизують їх. Загалом вони не суперечать Директивам ЄС та не несуть негативного впливу, однак переобтяжують законодавчий акт.

Норма 1, яка почне діяти з 1 липня 2021 року, стосується всіх замовників, а не тільки тих, що здійснюють свою діяльність в комунальному та інфраструктурному секторах. Ця норма передбачає, що будь-які суб'єкти ринку природного газу, можуть закуповувати природний газ не через електронну систему закупівель, а на спеціалізованих товарних біржах, які відповідають вимогам кодексу газотранспортної системи. До таких суб'єктів відносяться в тому числі звичайні замовники, такі як органи влади, бюджетні установи (школи, садочки, лікарні), державні та комунальні підприємства тощо. На даний час ці установи здійснюють закупівлі природного газу за процедурами, визначеними Законом про закупівлі, а зазначена норма дозволить їм робити це в інший спосіб – через товарні біржі.

Ураховуючи, що це розширює перелік виключень з-під дії Закону про закупівлі, що концептуально узгоджений з Директивами ЄС, це може негативно вплинути на взаємовідносини України з Європейським Союзом, у тому числі при прийнятті рішення міжнародними партнерами щодо надання Україні макрофінансової допомоги. Крім того, не зрозуміло, чи будуть закупівлі природного газу на товарних біржах більш ефективними ніж закупівлі за процедурами, передбаченими Законом про закупівлі».

Наталія Шимко, заступник директора ДП Прозорро

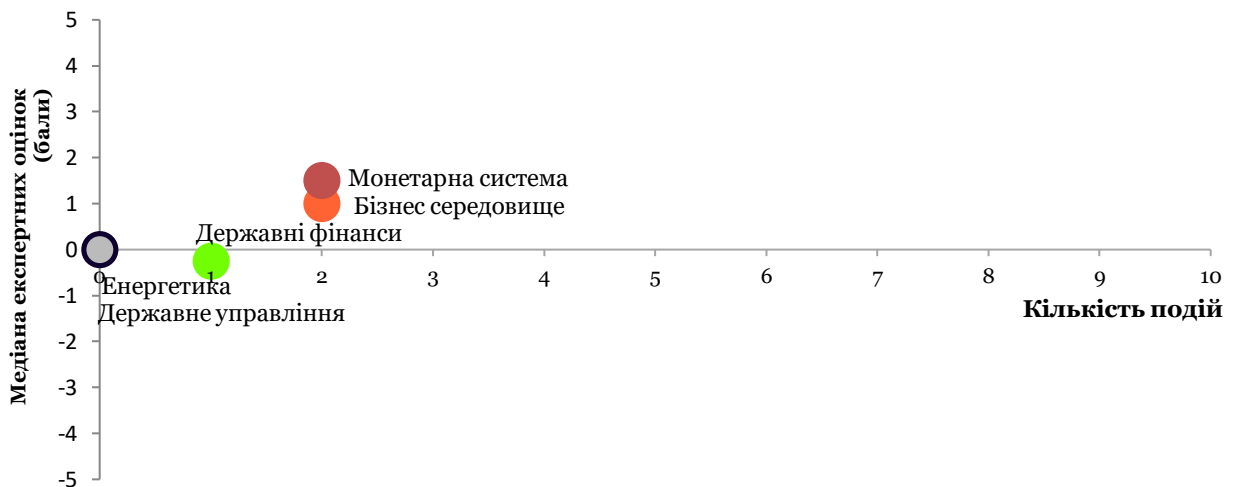
Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0,0
Державні фінанси	-0,3
Рада «вивела» газ з-під дії закону про публічні закупівлі	-0,3
Монетарна система	+1,5
Запуск Розрахунковим центром нового сервісу "репо з контролем ризиків"	+2,0
Посилення контролю за кіберзахистом та інформаційною безпекою банків	+1,0
Бізнес середовище	+1,0
Президент України підписав закон про електронні комунікації	+3,0
Уряд підтримав національних виробників галузі виноградарства та виноробства, підвищивши мінімальну роздрібну ціну на ігристі вина	0,0
Енергетика	0,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (ІМоРе) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.